

Toelichting op het peilbesluit voor de Hogeveensepolder

Waarom een nieuw peilbesluit voor de Hogeveensepolder?

Eén van de kerntaken van het Hoogheemraadschap van Rijnland (hierna Rijnland) is het beheren van het oppervlaktewaterpeil. Het vaststellen van peilbesluiten is als plicht belegd bij de waterbeheerder in de Omgevingswet (art. 2.41). In 2025 heeft Rijnland de Nota Peilbeheer geactualiseerd. Deze nota biedt de beleidskaders voor het peilbeheer en de peilbesluiten waar het waterschap verantwoordelijk voor is.

In de Nota Peilbeheer staat het uitgangspunt dat een peilbesluit actueel moet zijn. Voor de Hogeveensepolder is dat niet meer het geval, omdat de grenzen van de polder en van een aantal peilvakken niet overeenkomen met het peilbesluit. Ook wijken de praktijkpeilen van een aantal peilvakken af van de peilbesluitpeilen. Daarom wordt het peilbesluit voor de Hogeveensepolder nu herzien.

Deze toelichting dient als onderbouwing voor het nieuwe peilbesluit.

Inhoud

Waarom een nieuw peilbesluit voor de Hogeveensepolder?	2
Samenvatting	4
1. Ligging en huidig peilbesluit	6
1.1. Ligging	6
1.2. Huidig peilbesluit.....	7
2. Gebiedskenmerken en belangen	8
2.1. Bodemtype.....	8
2.2. Hoogteligging en maaivelddaling	9
2.3. Landgebruik	11
2.3.1. Belang hoogwaardige (bollen)teelt.....	11
2.3.2. Belang stedelijke bebouwing	11
2.3.3. Belang agrarisch gras.....	12
2.3.4. Belang natuur	12
2.4. Overige functies en waarden.....	12
2.4.1. Beperken bodemdaling en CO2-uitstoot.....	12
2.5. Samenvatting aanwezige belangen voor peilafweging	13
3. Watersysteemanalyse.....	14
3.1. Analyse huidig peilbesluit	14
3.1.1. Peilvakindeling en peilen in de praktijk	14
3.1.2. Functiefacilitering	17
3.1.3. Water en bodem sturend	18
3.2. Functioneren van het watersysteem	19
3.3. Waterkwaliteit en ecologische staat	19
3.4. Samenvatting aanleidingen watersysteemanalyse voor peilafweging	19
4. Peilafweging en peilvoorstel	21
4.1. Peilvarianten.....	21
4.2. Peilafweging	22
4.2.1. Peilafweging OR-1.04.1.1	22
4.2.2. Peilafweging OR-1.04.2.1	22
4.2.3. Peilafweging OR-1.04.2.2	22
4.2.4. Peilafweging OR-1.04.2.3	22
4.2.5. Peilafweging OR-1.04.2.4	23
4.2.6. Peilafweging OR-1.04.3.1	23
4.2.7. Beheermarge	23
4.2.8. Overgang zomer- en winterpeilen en terug	23
4.3. Samenvatting peilvoorstel	23
4.4. Maatregelen voor uitvoering van het peilvoorstel.....	25

Samenvatting

Het peilbesluit voor de Hogeveensepolder wordt herzien, omdat de grenzen van de polder en van een aantal peilvakken niet overeenkomen met het peilbesluit. Ook wijken de praktijkpeilen van een aantal peilvakken af van de peilbesluitpeilen.

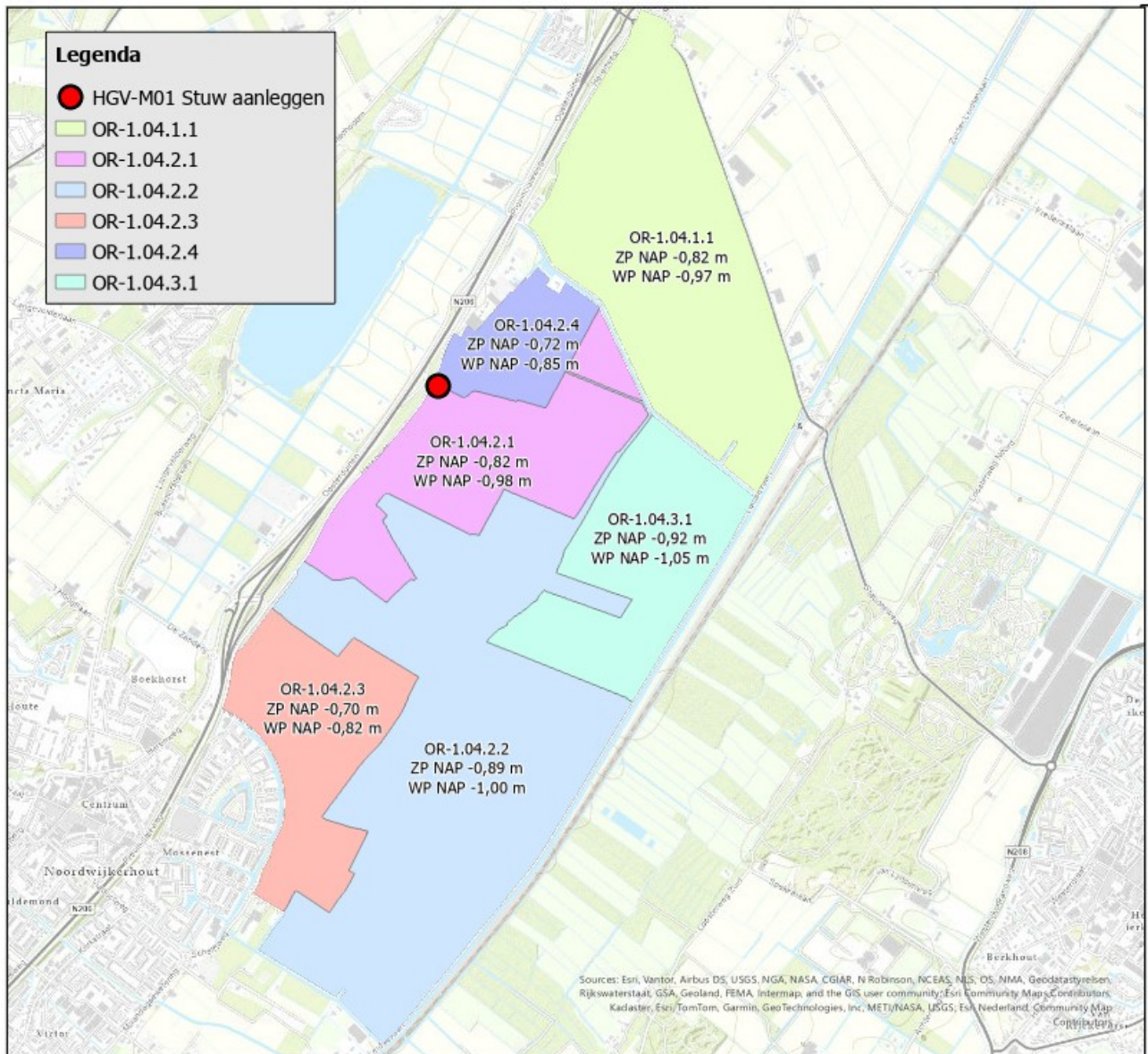
In deze herziening stellen we voor de praktijksituatie te formaliseren. De peilvakgrenzen en het waterpeil wijzigen dus alleen op papier.

Onderstaande tabel en kaart geven het peilvoorstel voor de Hogeveensepolder weer. Voor uitvoering van het peilvoorstel is een maatregel nodig: de realisatie van een nieuwe stuw. De locatie van deze nieuwe stuw is ook weergegeven op de kaart.

Tabel 1 – peilvoorstel, huidig peilbesluit en praktijkpeilen

Peilvak	Peilvoorstel		Huidig peilbesluit		Praktijkpeil	
	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)
OR-1.04.1.1	-0,82	-0,97	-0,82	-0,97	-0,82	-0,97
OR-1.04.2.1	-0,82	-0,98	-0,82	-0,98	-0,82	-0,98
OR-1.04.2.2	-0,89	-1,00	-0,82	-1,06	-0,89	-1,00
OR-1.04.2.3	-0,70	-0,82	-0,62	-0,77	-0,70	-0,82
OR-1.04.2.4	-0,72	-0,85	-0,82*	-0,98*	-0,72	-0,85
OR-1.04.3.1	-0,92	-1,05	-0,87	-1,11	-0,92	-1,05

* In het huidige peilbesluit is het nieuwe peilvak OR-1.04.2.4 onderdeel van peilvak OR-2.04.2.1

Figuur 1: Peilvakindeling peilvoorstel

1. Ligging en huidig peilbesluit

1.1. Ligging

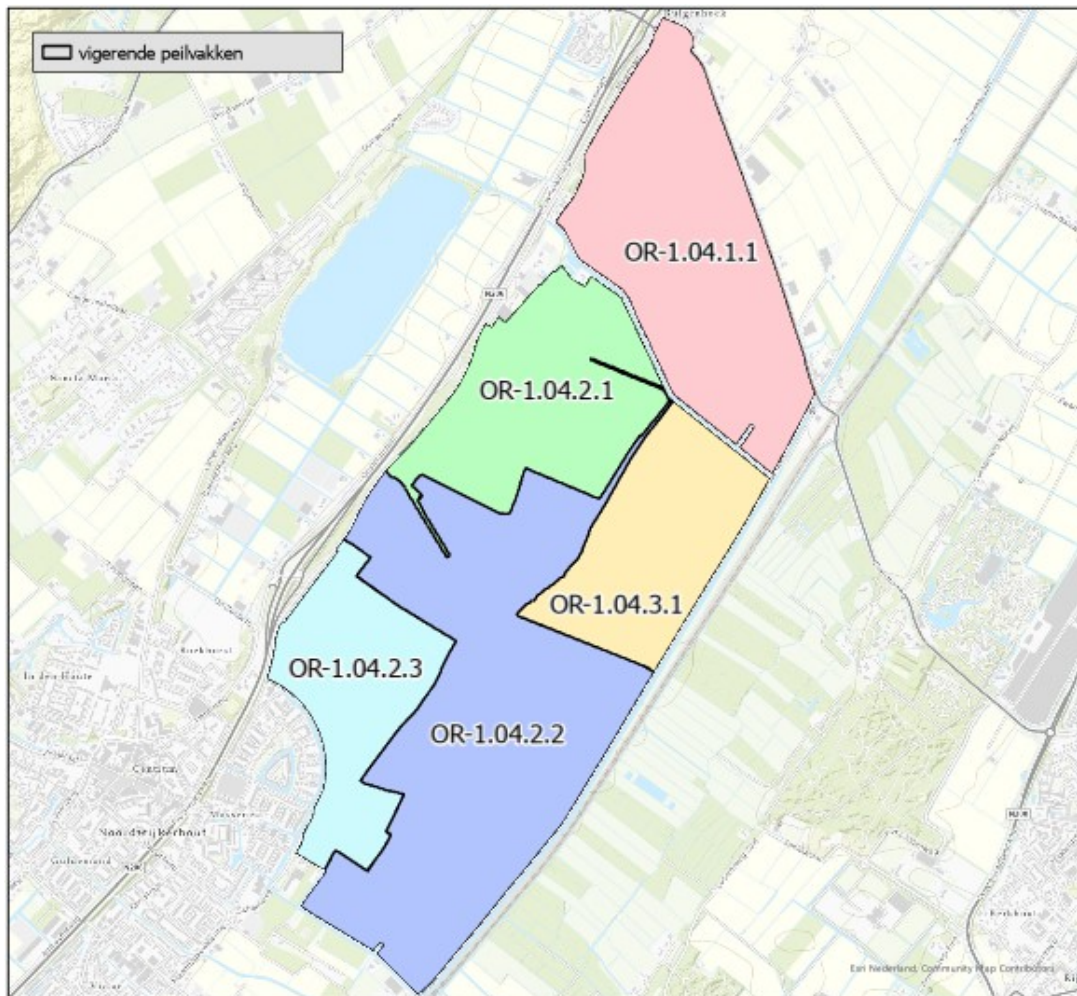
De Hogeveensepolder ligt in de gemeente Noordwijk en Lisse. Aan de noordkant wordt de polder begrensd door de Delfweg, aan de westkant door de Herenweg, aan de oostkant door de Haarlemmertrekvaart en aan de zuidkant door de Schippersvaart. De polder wordt doorsneden door het Steengrachtskanaal.

Figuur 2: ligging Hogeveensepolder

1.2. Huidig peilbesluit

Het huidige peilbesluit is vastgesteld in 2008. In 2010 is via een partiële herziening de grens van peilvak OR-1.04.1.1 aangepast, hierdoor is er een deel van de boezem aan de polder toegevoegd. De Hogeveensepolder heeft een oppervlak van 462 ha en is ingedeeld in 5 peilvakken. De peilvakken en de bijbehorende peilen staan weergegeven in tabel 2.

Figuur 3: Peilvakindeling huidig peilbesluit

Tabel 2: peilvakken en peilen peilbesluit 2008

Peilvak	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)
OR-1.04.1.1	-0,82	-0,97
OR-1.04.2.1	-0,82	-0,98
OR-1.04.2.2	-0,89	-1,06
OR-1.04.2.3	-0,62	-0,77
OR-1.04.3.1	-0,87	-1,11

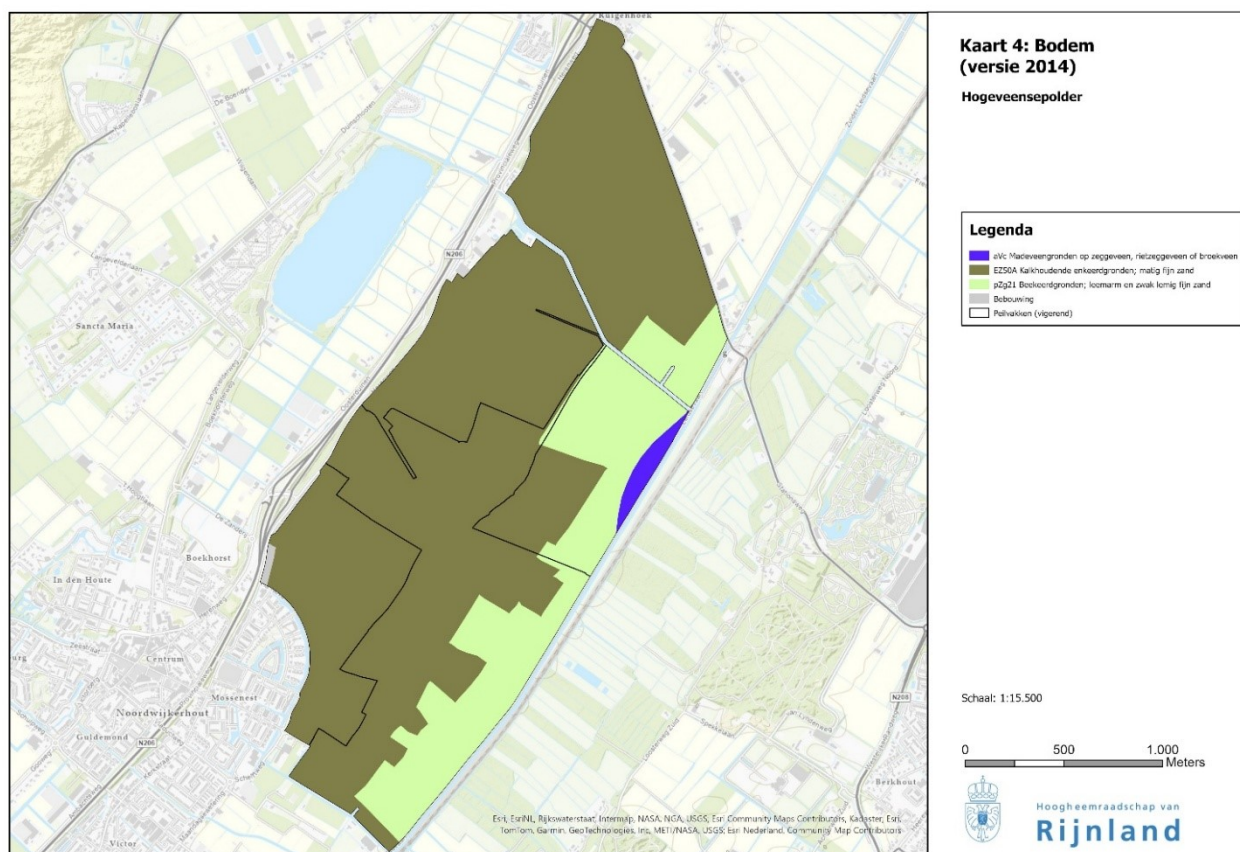
2. Gebiedskenmerken en belangen

De gebiedskenmerken zijn van belang voor het peilbeheer. Het peilbesluit heeft als hoofddoel het faciliteren van het landgebruik en andere maatschappelijke functies. Daarbij is het formele landgebruik volgens het bestemmings- of omgevingsplan juridisch maatgevend. Hieraan zitten echter wel grenzen, die met grotere weersextremen als gevolg van klimaatverandering soms dichterbij komen. Bij de peilkeuze moet een afweging worden gemaakt waarbij alle relevante, soms conflicterende, belangen bestuurlijk worden meegewogen.

In dit hoofdstuk beschrijven we met welke gebiedskenmerken en belangen rekening moet worden gehouden bij de peilkeuze.

2.1. Bodemtype

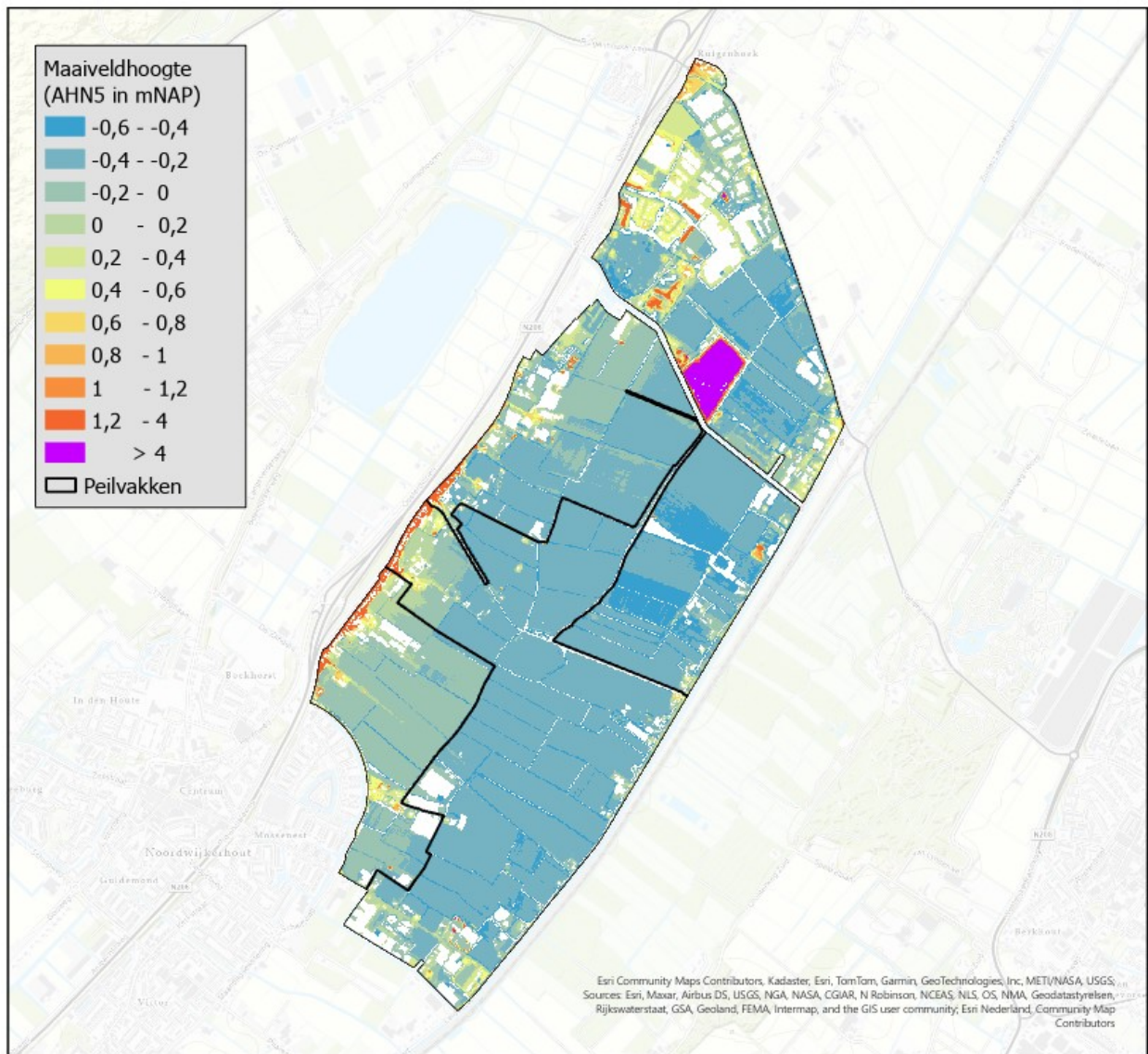
De bodem van de Hogeveensepolder bestaat voornamelijk uit zandgronden, met name Enkeerdgronden (stuifzand) en kalkloze zandgronden (podzolgronden). In de ondergrond komt veen voor, maar deze veenlaag is op de meeste plaatsen verstoord door omzanding (diepe bodemomwerking ten behoeve van de bollenteelt) en ophoging. Alleen aan de rand van peilvak OR-1.04.3.1 is het veen nog ongestoord in de bodem aanwezig.

Figuur 4: bodemkaart Hogeveensepolder

2.2. Hoogteligging en maaivelddaling

Onderstaande figuur toont de maaiveldhoogte in de Hogeveensepolder. De maaiveldhoogten in de polder en de peilvakken zijn ongelijk doordat de polder aan de rand van een strandwal ligt, waardoor het maaiveld in het westen hoger ligt dan in het oosten. Een opvallend element is de voormalige vuilstort in peilvak OR-1.04.1.1, met een maaiveldhoogte van ongeveer +25 m NAP.

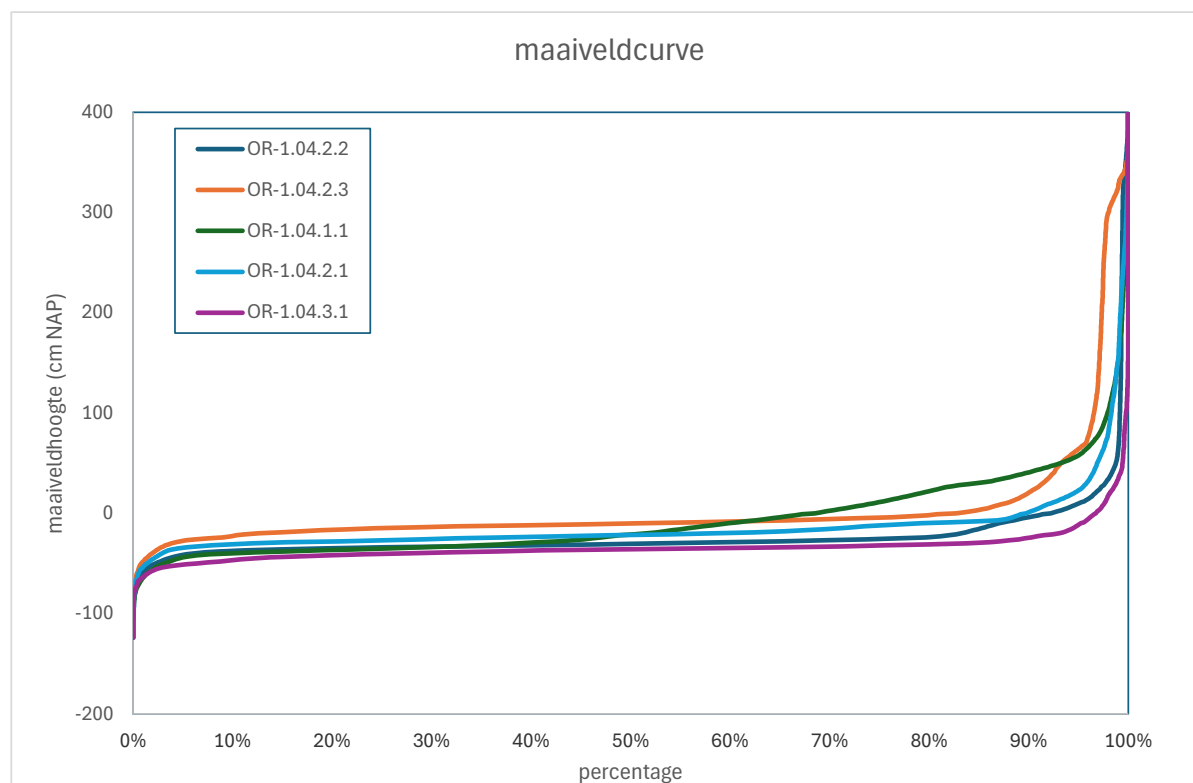
Figuur 5: maaiveldhoogte Hogeveensepolder

Maaiveldddaling treedt op als gevolg van veenoxidatie, omzanden en herinrichting van percelen en peilvakken. Herinrichting heeft sinds 2008 plaatsgevonden in peilvakken OR-1.04.1.1 (verharding noordoostelijk deel van het peilvak) en OR-1.04.3.1 (herinrichting watergangen en ophogen van percelen). Recente maaiveldddaling als gevolg van veenoxidatie is vanwege het omzanden van de bollenpercelen beperkt en bedraagt gemiddeld tussen de 1 en 3 mm per jaar. Tabel 3 geeft een overzicht van de hoogteligging van de peilvakken en de bijbehorende maaiveldddaling per jaar in mm.

Tabel 3: hoogteligging (mediaan) en maaiveldddaling per peilvak

Peilvak	Hoogteligging (m NAP)	Maaiveldddaling (mm/jaar)
OR-1.04.1.1	-0,09	1
OR-1.04.2.1	-0,21	2
OR-1.04.2.2	-0,30	3
OR-1.04.2.3	-0,12	3
OR-1.04.3.1	-0,34	2

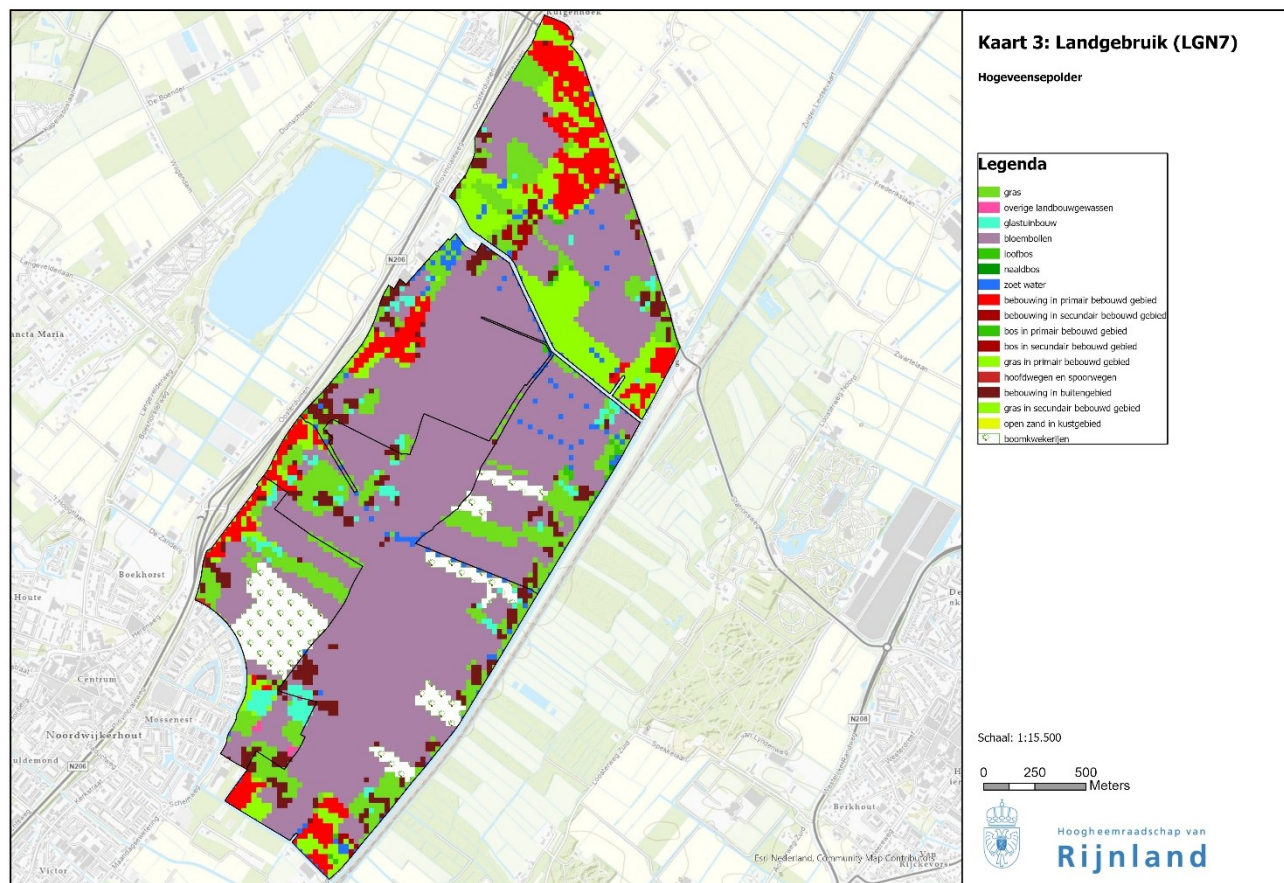
De maaiveldhoogte binnen de peilvakken is ongelijk. In bovenstaande tabel is voor de hoogteligging de waarde aangegeven van de mediaan. Dat is de waarde waar een even groot deel van de polder boven als onder ligt. Onderstaande figuur/figuren geven inzicht in het maaiveldverloop binnen de peilvakken.

Figuur 6: Maaiveldhoogteverdeling peilvakken in de Hogeveensepolder

2.3. Landgebruik

Het landgebruik bestaat overwegend uit hoogwaardige (bollen)teelt, met uitzondering van peilvak OR-1.04.1.1 waar stedelijke bebouwing in de vorm van een bedrijventerrein overheerst. Daarnaast is er in beperkte mate (<10%) agrarisch gras en natuur aanwezig, verspreid over de polder. Het landgebruik komt overeen met het bestemmingsplan.

Figuur 7: huidige landgebruik Hogeveensepolder

2.3.1. Belang hoogwaardige (bollen)teelt

Voor de te kiezen droogleggingen zijn richtwaarden opgesteld, deze staan beschreven in de Nota Peilbeheer (2025) van Rijnland. De bodem van de Hogeveensepolder bestaat voornamelijk uit zandgronden, met name Enkeerdgronden (stuifzand) en kalkloze zandgronden (podzolgronden). Voor bollenteelt wordt hierbij een richtwaarde gegeven voor de drooglegging bij bollenteelt in zand [m] van 0,45 – 0,70.

2.3.2. Belang stedelijke bebouwing

Voor het belang stedelijke bebouwing hanteren we de volgende uitgangspunten in het peilbeheer: We voorkomen of beperken schades aan infrastructuur en bebouwing door bodemdaling zoveel mogelijk door de peilvakindeling hierop af te stemmen.

2.3.3. Belang agrarisch gras

In de Nota peilbeheer zijn voor grasland en voor agrarisch + natuur richtwaarden opgenomen, deze richtwaarden verschillen per bodemtype. De bodem van de Hogeveensepolder bestaat voornamelijk uit zandgronden, met name Enkeerdgronden (stuifzand) en kalkloze zandgronden (podzolgronden). Voor grasland is de richtwaarde [m] 0,85 – 0,90.

2.3.4. Belang natuur

Voor de in de polder aanwezige onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) functioneert het huidige beheer naar behoren en zijn er geen aanwijzingen dat een aanpassing van het waterpeil noodzakelijk is. Het areaal natuur is zeer beperkt in deze polder. Mogelijke soortgroepen die kunnen voorkomen op basis van de gebiedskenmerken zijn: amfibieën, weekdieren, grondgebonden zoogdieren, vogels (broed- en jaarrond beschermd) en vleermuizen.

Met deze aspecten moet bij de uitvoer van maatregelen rekening worden gehouden. Er bevinden zich geen bijzondere natuurwaarden in de polder. De polder is niet aangewezen als 'belangrijk weidevogelgebied'. Deze bijzondere natuurwaarden zijn daarom niet van toepassing in het peilbesluit.

2.4. Overige functies en waarden

In de Nota Peilbeheer is als uitgangspunt opgenomen dat het peil de maatschappelijke functies moet ondersteunen, maar rekening moet houden met ecologische waarden en met de klimaatopgave. Een tweede uitgangspunt is dat Rijnland tracht bodemdaling en verzilting te beperken. Daarnaast kunnen ook nevenfuncties of andere waarden eisen stellen aan het peilbeheer. De overige functies en waarden die aanwezig zijn in de Hogeveensepolder beschrijven we in deze paragraaf.

2.4.1. Beperken bodemdaling en CO₂-uitstoot

In de Hogeveensepolder komt weliswaar veen voor in de ondergrond, maar dit betreft slechts een heel kleine strook aan de rand van peilvak OR-1.04.3.1 en verder een sterk verstoorde veenlaag die door omzanden en ophoging niet meer functioneert als actief veenpakket. Hierdoor is geen sprake van significante veenoxidatie of relevante CO₂-emissie. De polder wordt bovendien niet aangemerkt als veenweidegebied en valt daarmee buiten de scope van de veenweidedoelstellingen uit het Klimaatakkoord. Om die reden is een uitstootberekening hier niet van toepassing.

2.5. Samenvatting aanwezige belangen voor peilafweging

Bij de keuze van de oppervlaktewaterpeilen moet rekening worden gehouden met de volgende belangen:

- Hoogwaardige bollenteelt
- Stedelijke bebouwing
- Agrarisch gras
- Natuur

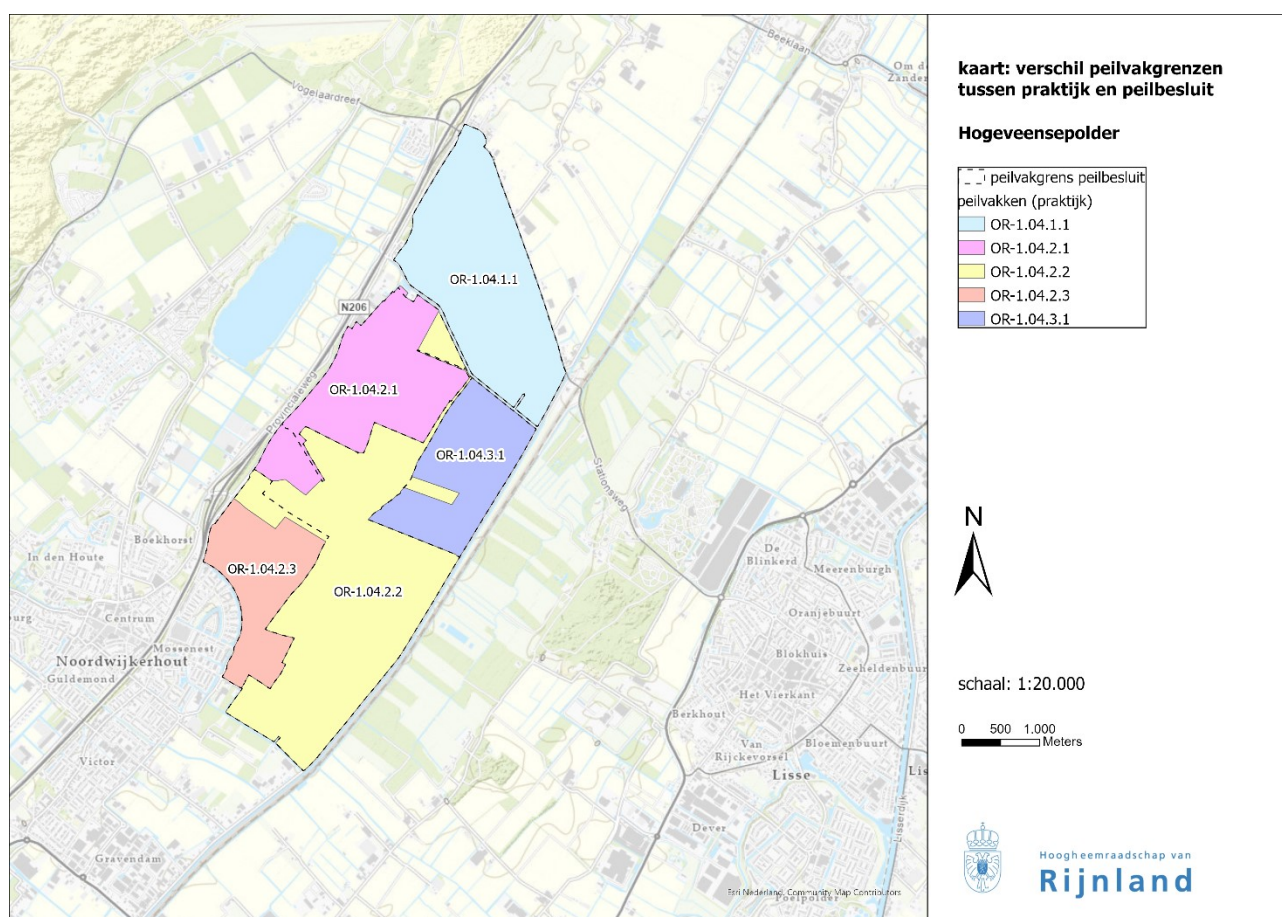
3. Watersysteemanalyse

In dit hoofdstuk beschrijven we of het huidige peilbesluit voldoet en zo niet, waar en waarom niet. Daarnaast beschrijven we of het functioneren van het watersysteem aanleiding geeft om te overwegen om het peilbeheer aan te passen: is het peilbeheer robuust of meer versnipperd dan we zouden willen, functioneert de wateraanvoer en -afvoer en is er voldoende berging voor piekbuien? Tenslotte beschrijven we ook of de waterkwaliteit en ecologische staat van het watersysteem aanleiding geven om te overwegen het peilbeheer aan te passen.

3.1. Analyse huidig peilbesluit

3.1.1. Peilvakindeling en peilen in de praktijk

De peilvakindeling komt in de praktijk niet overeen met het huidige peilbesluit. Onderstaande kaart laat zien waar de peilvakgrenzen afwijken.

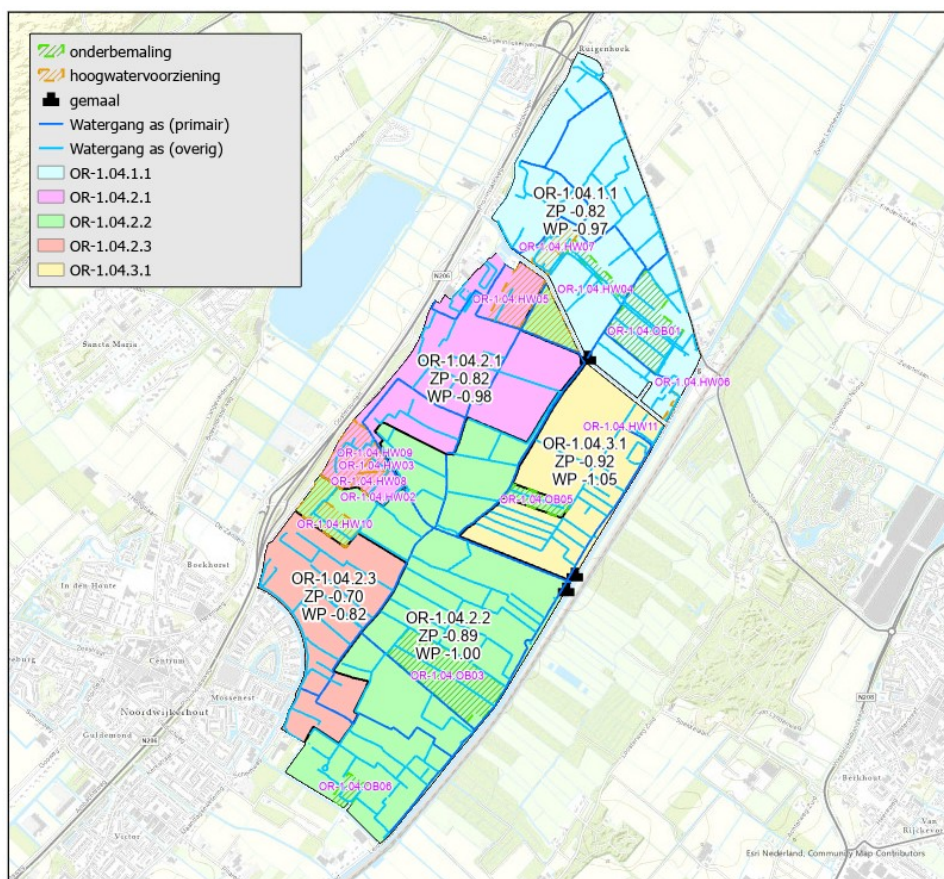

Figuur 8: afwijking praktijkpeilvakken met de indeling van het huidige peilbesluit

De verschillen tussen de peilvakindeling in de praktijk en die volgens het huidige peilbesluit zijn het gevolg van wijzigingen in peilafwijkingen. Daarnaast behoort een klein deel van de boezem in het noordwesten bij peilvak OR-1.04.2.1 tot de polder. Het peilbesluit is door deze afwijkingen niet actueel voor de peilvakken OR-1.04.2.1, OR-1.04.2.2 en OR-1.04.2.3. Hierdoor komt het gebied dat we in beschouwing nemen in de peilafweging niet meer overeen met het gebied dat we in deze drie peilvakken in beschouwing namen in de peilafweging van het huidige peilbesluit.

Daarnaast komen in de Hogeveensepolder 13 peilafwijkingen voor, waar de grondeigenaren een afwijkend peil (mogen) voeren. Waaronder 4 onderbemalingen en 9 hoogwatervoorzieningen. Deze gebieden laten we buiten beschouwing in de peilafweging, omdat het peilbeheer daar door de vergunninghouders wordt uitgevoerd en er geen relatie is met de waterpeilen in de peilvakken.

Op onderstaande kaart is de ligging van de peilvakken en peilafwijkingen in de praktijk aangegeven.

Figuur 9: Peilvakindeling en peilafwijkingen praktijk

Onderstaande tabel laat zien waar de praktijkpeilen overeenkomen met of verschillen van het huidige peilbesluit.

Tabel 4: huidig peilbesluit en praktijkpeilen

Peilvak	Huidig peilbesluit		Praktijkpeil	
	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)
OR-1.04.1.1	-0,82	-0,97	-0,82	-0,97
OR-1.04.2.1, zuidelijk deel	-0,82	-0,98	-0,82	-0,98
OR-1.04.2.1, noordelijk deel	-0,82	-0,98	-0,72	-0,85
OR-1.04.2.2	-0,82	-1,06	-0,89	-1,00
OR-1.04.2.3	-0,62	-0,77	-0,70	-0,82
OR-1.04.3.1	-0,87	-1,11	-0,92	-1,05

Het huidig peil in de peilvakken OR-1.04.2.2, OR-1.04.2.3 en OR-1.04.3.1 en in het noordelijke deel van peilvak OR-1.04.2.1 wijkt af van het praktijkpeil.

Het huidige peilbesluit dateert uit 2008. In 2014 is het watersysteem van de polder verbeterd doordat het gemaal is verplaatst naar een andere locatie én is vervangen door twee nieuwe gemalen. Het watersysteem van de peilvakken OR-1.04.2.2 en OR-1.04.3.1 ging hierdoor heel anders functioneren. Met de ingebruikname van de nieuwe gemalen is de afvoercapaciteit van het gebied aanzienlijk vergroot. Tegelijkertijd kwam aan het licht dat bij het peilbesluit van 2008 onvoldoende was onderkend hoeveel verhang er in de polder was. Bij het vaststellen van de peilen in 2008 is aangenomen dat de peilen bij het gemaal representatief zouden zijn voor de gemiddelde waterpeilen in de polder. Dat bleek niet het geval en was aanleiding voor een aanpassing van het peilbeheer voor deze twee peilvakken. Daarnaast waren de kopeinden van de percelen in peilvak OR-1.04.2.2 die grenzen aan peilvak OR-4.01.2.3 te nat. Samen met een klankbordgroep van kwekers uit de polder is in de praktijk gezocht naar de instellingen van gemaal en waterpeilen die overal in de polder tot de gewenste drooglegging leiden. Sindsdien worden peilvak OR-1.04.2.2, OR-4.01.2.3 en OR-1.04.3.1 beheerd conform de waarden van de praktijkpeilen in tabel 4. Deze blijken voor alle functies en belangen goed te werken.

In het noordelijk deel van peilvak OR-1.04.2.1 ligt het maaiveld hoger dan in het zuidelijke deel van het peilvak. Nadat het peil in het peilbesluit van 2008 in het hele peilvak met 0,10 m is verlaagd, is voor de grondeigenaren in het noordelijke deel de drooglegging te groot. Daarom wordt het peil in de praktijk in het noordelijke deel bewust ca. 10 cm hoger gehouden, zodat daar dezelfde drooglegging is als in het zuidelijke deel.

3.1.2. Functiefacilitering

Om te bepalen of een peil aansluit op het landgebruik zijn droogleggingsrichtlijnen opgenomen in de Nota Peilbeheer. Ook kijken we daarbij naar specifieke gevallen, zoals het voorkomen van schade aan funderingen in stedelijk gebied en landbouwgebieden die subsidie ontvangen voor weidevogels.

Onderstaande tabel laat zien of de drooglegging in de peilvakken overeenkomt met de droogleggingsrichtlijnen voor de meest voorkomende landgebruiksfuncties in de peilvakken. De droogleggingsrichtlijnen zijn hierbij aangegeven in groen (wenselijk), oranje (niet optimaal) en rood (onwenselijk). Met Z (zomerpeil), W (winterpeil) en V (vast peil) is aangegeven tot welke drooglegging de peilen volgens het huidige peilbesluit leiden. Binnen de peilvakken maken we onderscheid tussen de verschillende functies en, waar relevant, tussen verschillende bodemtypen. In de kolom 'hoofdfunctie' zijn de functies met een aandeel groter dan 10% opgenomen. Bollen worden praktisch uitsluitend in het winterseizoen op het veld geteeld; daarom is het zomerpeil niet weergegeven in de tabel.

Tabel 5: Beoordeling drooglegging bij praktijkpeilen t.o.v. droogleggingsrichtlijnen (kolom 4 t/m 12 is drooglegging in centimeters)

Peilvak	Hoofdfunctie	Deel van peilvak [%]	<40	40 - 50	50 - 60	60 - 70	70 - 80	80 - 90	90 - 100	100-120	>120
OR-1.04.1.1	Hoogwaardige teelt	17				W					
OR-1.04.1.1	Bebouwd (primair)	32							Z	W	
OR-1.04.2.1	Hoogwaardige teelt	69					W				
OR-1.04.2.1	Bebouwd (primair)	11							Z	W	
OR-1.04.2.2	Hoogwaardige teelt	71				W					
OR-1.04.2.3	Hoogwaardige teelt	33				W					
OR-1.04.2.3	Bebouwd (overig)	12						Z	W		
OR-1.04.3.1	Hoogwaardige teelt	65					W				

Een belangrijk kenmerk van de zandgronden is hun zeer geringe grondwaterfluctuatie. De grondwaterstroming in de Hogeveensepolder is gericht van de duinen naar de diepe Haarlemmermeerpolder. Er is overwegend sprake van wegzijging, aangezien de stijghoogte ruim onder maaiveld ligt. In de verschillende peilvakken bedraagt de wegzijging 0,5 - 2 mm/dag. Dit water wordt aangevuld met neerslag of inlaatwater.

De drooglegging voldoet sinds het instellen van de praktijkpeilen in 2014 beter aan de richtlijnen:

- In de peilvakken OR-1.04.2.2, OR-1.04.2.3 en OR-1.04.3.1 beschikt het bebouwd gebied over een onvoldoende of niet-optimale drooglegging. Bij de totstandkoming van het vorige peilbesluit is echter besloten dat andere belangen, specifiek die van de overwegende hoogwaardige teelt, zwaarder wogen voor de uiteindelijke peilkeuze. Vanwege het beperkte percentage bebouwing in deze vakken en de status als 'overig bebouwd gebied' is dit destijds acceptabel geacht. Bovendien zijn er in de afgelopen jaren geen specifieke klachten ontvangen met betrekking tot de drooglegging bij de bebouwing in deze peilvakken.
- De drooglegging voor bollenteelt (> 0,6 m in de winter) is overwegend optimaal bij praktijkpeil.

Agrarisch gras komt in alle peilvakken voor met een aandeel van minder dan 8%, en natuur met minder dan 2%, en zijn daarom niet weergegeven in de tabel. Er zijn in de afgelopen jaren geen specifieke klachten ontvangen met betrekking tot de drooglegging bij dit landgebruik.

3.1.3. Water en bodem sturend

Het is een klimaatopgave om weerbaar te blijven tegen grotere extremen qua droogte en neerslag. In de Hogeveensepolder ligt de belangrijkste uitdaging in het beschikken over voldoende zoet water om de aanwezige functies te kunnen blijven faciliteren.

Gezien de grotere dynamiek in het weer, wil Rijnland een dynamisch peilbeheer invoeren, tenzij hier te grote bezwaren of risico's aan verbonden zijn. Hiermee kunnen we over het algemeen beter inspelen op weersextremen en de waterpeilen wat sterker en/of vaker laten fluctueren. Met dat laatste kunnen we ook de inlaatbehoefte beperken en daarmee bijdragen aan de zoetwatervoorziening en het tegengaan van verzilting.

Tenslotte streeft Rijnland naar robuust peilbeheer. Daarmee streven we naar een zo min mogelijk versnipperd watersysteem met zo groot mogelijke peilvakken en zo min mogelijk peilafwijkingen.

3.2. Functioneren van het watersysteem

Het functioneren van het watersysteem in de Hogeveensepolder geeft aanleiding om te overwegen het peilbesluit aan te passen. In peilvak OR-1.04.2.1 vindt relatief veel wateraanvoer plaats, omdat op die manier het waterpeil in het noordwestelijke deel van het peilvak hoger wordt gehouden. Vanuit het Steengrachtkanaal wordt praktisch permanent water ingelaten waarmee in de smalle en ondiepe watergangen met veel verhang een hoger peil wordt bereikt. Dit stroomt echter af en moet worden afgevoerd met het gemaal.

Naast het hierboven genoemde knelpunt is er ook een knelpunt vanuit duurzaamheids- en energieperspectief. Een inlaat vanuit de boezem is niet regelbaar waardoor 's zomers overmatig water wordt aangevoerd, en moet worden afgevoerd met het gemaal. Dit knelpunt geeft geen aanleiding om te overwegen het peilbesluit aan te passen. Er zal een maatregel worden genomen om dit knelpunt op te lossen.

3.3. Waterkwaliteit en ecologische staat

De staat van de waterkwaliteit en ecologie is in beeld gebracht met de zogenaamde ESF-methode. Hieruit blijkt dat:

- De belasting met nutriënten is hoog als gevolg van grote hoeveelheden inlaatwater en bemesting in de polder. Het aangevoerde boezemwater is van redelijke kwaliteit en wordt gebruikt voor peilbeheer, beregening en doorspoeling t.b.v. de waterkwaliteit. In de polder is de waterkwaliteit slecht, vooral als gevolg van de uitspoeling van fosfor vanuit de (bollen)percelen.
- De habitat is voldoende ontwikkeld voor ondergedoken waterplanten; vissen kunnen beperkingen ondervinden door een gebrek aan diepe zones.
- De toxische druk is hoger dan gewenst. Verschillende gewasbeschermingsmiddelen dragen hieraan bij. Organismen laag in de voedselketen zullen hiervan negatieve effecten ondervinden.
- De polder wordt overmatig doorgespoeld met nutriëntrijk water uit de boezem.

Bij eventuele maatregelen wordt het effect van de doorspoeling zoals hierboven vermeld meegewogen. De overige aspecten van de waterkwaliteit worden in andere projecten van Rijnland opgepakt, o.a. het project 'Doelen overig water'. De waterkwaliteit of ecologische staat van het watersysteem geeft geen aanleiding om te overwegen het peilbeheer aan te passen.

3.4. Samenvatting aanleidingen watersysteemanalyse voor peilafweging

Voorgaande watersysteemanalyse geeft aan dat de volgende zaken aanleiding geven om te overwegen om het peilbesluit aan te passen:

1. De grenzen van de peilvakken OR-1.04.2.1, OR-1.04.2.2 en OR-1.04.2.3 volgens het huidige peilbesluit komen niet overeen met de werkelijkheid.
2. De praktijkpeilen van de peilvakken OR-1.04.2.1, OR-1.04.2.2, OR-1.04.2.3 en OR-1.04.3.1 wijken af van het huidige peilbesluit.

3. De klimaatopgave om weerbaar te blijven tegen grotere extremen qua droogte en neerslag.
4. Het streven naar robuust peilbeheer en een zo min mogelijk versnipperd watersysteem.
5. Overmatige inlaat naar peilvak OR-1.04.2.1 om het waterpeil in het noordwesten van het peilvak hoger te houden dan het peilbesluitpeil.

4. Peilafweging en peilvoorstel

In dit hoofdstuk beschrijven we eerst welke peilvarianten tegen elkaar afgewogen zullen worden. Vervolgens beschrijven we de afweging tussen die varianten en het peilvoorstel.

4.1. Peilvarianten

Op basis van de gebiedskenmerken, aanwezige belangen voor de peilafweging (H2) en de watersysteemanalyse (H3) is er voor elk peilvak maar één reële variant om af te wegen:

- Als uitgangspunt voor de peilafweging van alle peilvakken worden alle peilvakgrenzen in overeenstemming gebracht met de werkelijkheid.
- Voor peilvak OR-1.04.2.1 wordt een splitsing van het peilvak afgewogen om ook in het noordelijke deel de gewenste drooglegging op een degelijke manier te kunnen realiseren.
- Voor alle peilvakken zijn de praktijkpeilen uitgangspunt bij de afweging, omdat deze in de praktijk hebben bewezen voor alle functies en belangen goed te werken. Er is geen aanleiding om andere peilen als variant af te wegen.

Daarnaast is een tweetal zaken beschouwd, maar verder niet als peilvariant afgewogen:

De klimaatopgave om weerbaar te blijven tegen grotere extremen qua droogte en neerslag is een aanleiding om de invoering van flexibel of dynamisch peilbeheer af te wegen. Voor geen van de peilvakken in de Hogeveensepolder is dat echter een haalbare variant, omdat voor de bollenteelt zonder bemalen drainage een stabiel grond- en oppervlaktewaterpeil erg belangrijk is.

Omdat Rijnland streeft naar robuust peilbeheer en een zo min mogelijk versnipperd watersysteem, is gekeken of er kansen zijn om peilvakken samen te voegen. Dat lijkt op papier mogelijk kansrijk bij de peilvakken OR-4.01.3.1 en OR-4.01.2.2, omdat de waterpeilen van die peilvakken maar weinig van elkaar verschillen. Hier is echter geen draagvlak voor bij de grondeigenaren. Peilvak OR-4.01.3.1 is al een resultaat van ontsnippering, omdat met de inrichting van dit peilvak meerdere onderbemalingen konden worden opgeheven. De grondeigenaren gingen daar alleen mee akkoord bij deze peilen en geven geen ruimte voor peilverhoging. In peilvak OR-4.01.2.2 was juist de wens bij de tussentijdse herinrichting en optimaliseren van de praktijkpeilen om het peil te verhogen en is er dus geen draagvlak voor een peilverlaging. Ontsnippering heeft in dit geval ook niet zulke grote voordelen voor het watersysteem dat deze opwegen tegen de bezwaren van de grondeigenaren.

4.2. Peilafweging

4.2.1. Peilafweging OR-1.04.1.1

Alle functies worden goed gefaciliteerd bij de huidige peilbesluitpeilen. De praktijkpeilen wijken hier niet van af. Voorgesteld wordt daarom het huidige zomerpeil (NAP -0,82 m) en winterpeil (NAP -0,97 m) ongewijzigd vast te stellen. In dit peilvak zijn geen klachten over het peil bekend en er is geen sprake van wateroverlast. De drooglegging bedraagt meer dan 0,6 m voor bollenteelt en meer dan 1 m voor bebouwd gebied, wat als passend wordt beschouwd voor deze functies. Er is geen aanleiding om een ander peil af te wegen voor dit peilvak.

4.2.2. Peilafweging OR-1.04.2.1

Peilvak OR-1.04.2.1 wordt gesplitst, omdat dat de enige manier is om zowel in het hoger gelegen noordwestelijke deel als in het andere deel van dit peilvak de gewenste drooglegging te realiseren. In de praktijk wordt deze nu al gerealiseerd, maar op een onwenselijke manier. Het waterpeil in het noordwestelijke deel van het peilvak wordt nu hoger gehouden door praktisch permanent en daarmee overmatig water in te laten waarmee in de smalle en ondiepe watergangen met veel verhang een hoger peil wordt bereikt. Dit stroomt echter af en moet worden afgevoerd met het gemaal. Door een stuw te plaatsen is geen overmatige inlaat meer nodig. Het nieuwe peilvak in het noordwestelijke deel krijgt nummer OR-1.04.2.4.

De praktijkpeilen in het resterende deel van het peilvak OR-1.04.2.1 komen overeen met het peilbesluit. Er zijn geen klachten over het peil bekend. Daarom wordt voorgesteld het huidige zomerpeil (NAP -0,82 m) en het winterpeil (NAP -0,98 m) ongewijzigd vast te stellen. De drooglegging voor bollenteelt bedraagt 0,75 m t.o.v. winterpeil. De drooglegging voor het bebouwd gebied bedraagt 1,21 m. Deze droogleggingen zijn passend bij de functies. Er is geen aanleiding om een ander peil af te wegen voor het resterende deel van dit peilvak.

4.2.3. Peilafweging OR-1.04.2.2

Het praktijkpeil dat wordt gevoerd is NAP -0,89 m in de zomer en NAP -1,00 m in de winter. Alle functies en belangen worden goed gefaciliteerd bij deze peilen en daarom is er geen aanleiding om een ander peil af te wegen voor dit peilvak. De drooglegging voor bollenteelt bij dit praktijkpeil is 0,69 m t.o.v. winterpeil. Deze drooglegging is passend voor de functie.

Voorgesteld wordt de praktijkpeilen te formaliseren in het peilbesluit. Ten opzichte van het huidige peilbesluitpeil wordt het zomerpeil met 7 cm verlaagd en het winterpeil met 6 cm verhoogd. Dit is dus alleen op papier een aanpassing.

4.2.4. Peilafweging OR-1.04.2.3

Het huidige praktijkpeil is NAP -0,70 m in de zomer en NAP -0,82 m in de winter. Dit levert voor de bollenteelt een drooglegging op van 0,65 m en voor het bebouwd gebied een drooglegging van 0,94 m. De drooglegging voor de functie hoogwaardige bollenteelt is passend. Voor de functie bebouwd gebied zou een grotere drooglegging wenselijk zijn echter is dit niet mogelijk omdat bij het verder verlagen van de winterpeilen de watergangen onvoldoende diepte behouden.

Voorgesteld wordt daarom de praktijkpeilen te formaliseren in het peilbesluit. Ten opzichte van het huidige peilbesluitpeil wordt het zomerpeil met 8 cm en het winterpeil met 5 cm verlaagd. Dit is dus alleen op papier een aanpassing.

4.2.5. Peilafweging OR-1.04.2.4

Peilvak OR-1.04.2.4 is het nieuwe peilvak dat in het noordwestelijke deel van het huidige peilvak OR-1.04.2.1 wordt gerealiseerd door het plaatsen van een stuw. Daardoor kan in dit nieuwe peilvak een zelfde drooglegging worden bereikt als in peilvak OR-1.04.2.1, en een hoger waterpeil worden gerealiseerd zonder overmatig water in te hoeven laten.

Voorgesteld wordt om de praktijkpeilen te formaliseren in het peilbesluit: een zomerpeil van NAP -0,72 m en een winterpeil van NAP -0,85 m. Daarmee wordt een drooglegging gerealiseerd voor de bollenteelt van 0,74 m en voor de functie bebouwd gebied van 1,08 m. De droogleggingen zijn passend voor de functie.

4.2.6. Peilafweging OR-1.04.3.1

Het praktijkpeil is NAP -0,92 m in de zomer en NAP -1,05 m in de winter. Alle functies worden goed gefaciliteerd bij deze peilen en daarom is er geen aanleiding om een ander peil af te wegen voor dit peilvak.

Voorgesteld wordt de praktijkpeilen te formaliseren in het peilbesluit. Ten opzichte van het huidige peilbesluitpeil wordt het zomerpeil met 5 cm verlaagd en het winterpeil met 6 cm verhoogd. Dit is dus alleen op papier een aanpassing.

4.2.7. Beheermarge

Er is geen aanleiding om in de Hogeveensepolder af te wijken van de standaard beheermarge van +/- 7 cm.

4.2.8. Overgang zomer- en winterpeilen en terug

Afhankelijk van de weersvoorspellingen vindt de overgang van winter- naar zomerpeil plaats in de maanden maart en april. De overgang van zomer- naar winterpeil zal plaatsvinden in de maanden september of oktober. Sinds 2010 zijn deze perioden aangehouden voor de overgangen tussen het zomer en winterpeil en dit functioneert goed.

4.3. Samenvatting peilvoorstel

In onderstaande tabel zijn de peilvoorstellen voor alle peilvakken samengevat. Daarnaast laat de tabel zien waar de peilvoorstellen overeenkomen of verschillen van het huidige peilbesluit.

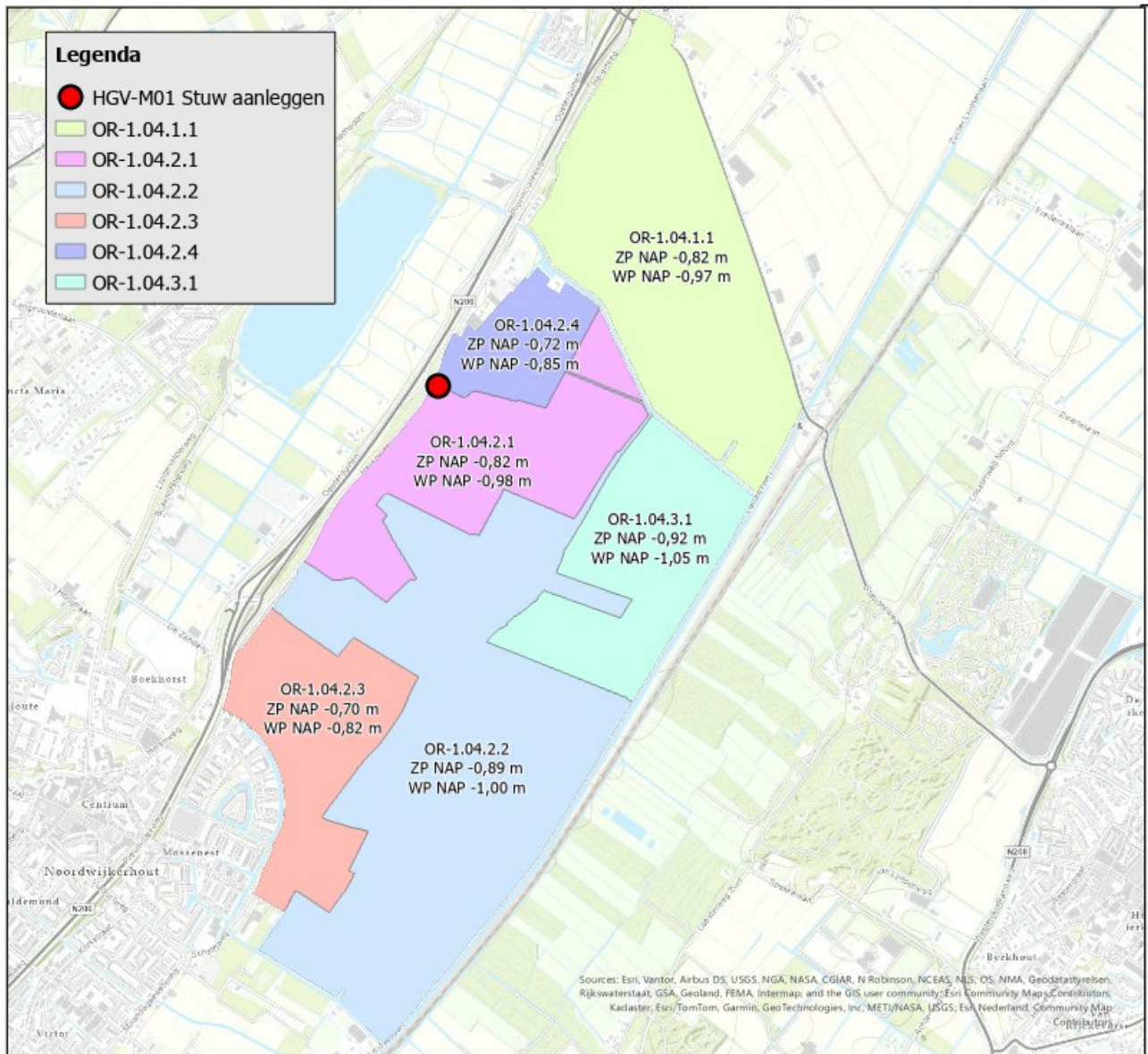
Tabel 6: Peilvoorstel, huidig peilbesluit en praktijkpeilen

Peilvak	Peilvoorstel		Huidig peilbesluit		Praktijkpeil	
	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)
OR-1.04.1.1	-0,82	-0,97	-0,82	-0,97	-0,82	-0,97
OR-1.04.2.1	-0,82	-0,98	-0,82	-0,98	-0,82	-0,98
OR-1.04.2.2	-0,89	-1,00	-0,82	-1,06	-0,89	-1,00
OR-1.04.2.3	-0,70	-0,82	-0,62	-0,77	-0,70	-0,82
OR-1.04.2.4	-0,72	-0,85	-0,82	-0,98	-0,72	-0,85
OR-1.04.3.1	-0,92	-1,05	-0,87	-1,11	-0,92	-1,05

De beheermarge bedraagt voor deze polder de standaard 7 cm.

Afhankelijk van de weersvoorspellingen vindt de overgang van winter- naar zomerpeil plaats in de maanden maart en april. De overgang van zomer- naar winterpeil zal plaatsvinden in de maanden september of oktober.

Op onderstaande kaart is de ligging van de peilvakken conform het peilvoorstel aangegeven.

Figuur 10: Peilvakindeling peilvoorstel en locatie maatregel

4.4. Maatregelen voor uitvoering van het peilvoorstel

Voor uitvoering van het peilvoorstel is één maatregel nodig. Het plaatsen van een nieuwe stuw voor realisatie van het nieuwe peilvak OR-1.04.2.4. Op bovenstaande kaart is de locatie van deze maatregel aangegeven.

Naast de maatregel die nodig is voor uitvoering van het peilvoorstel, wordt een maatregel genomen voor de verduurzaming van het watersysteem, namelijk het verkleinen en regelbaar maken van een inlaat.